

BIODEGVIELAS EKONOMIKA

Biodegvielas ekonomikas īstenošana risina vairākas problēmas transporta sektorā. Lai biodegvielas ekonomikas īstenošana būtu labvēlīga, to nepieciešams plānot un kontrolēt, kā arī jāanalizē iespējamie ieguvumi un trūkumi.

Biodegvielas ekonomika sasaista kopā un labvēlīgi ietekmē trīs sfēras: vidi (siltumnīcefekta gāzu emisijas samazinājums, atkritumu bioloģiskā noārdīšana, uzlabota zemes un ūdens izmantošana), enerģētiku (enerģētiskā drošība, izejvielu atjaunojamība un plaša pieejamība) un ekonomiku (samazinās atkarība no importa, palielinās valsts konkurētspēja, lauksaimniecības attīstība, pieaug darbvietu skaits). Sfēru mijiedarbības potenciāls, kā arī fosilā degviela diversifikācijas rezultātā iegūtie rezultāti ir atkarīgi no biodegvielas veida (paaudzes).

Tā kā pirmās paaudzes biodegvielas ražošanai tiek izmantoti kultūraugi, kuri paredzēti pārtikas produktu ražošanai, tad tas nav ilgtspējas risinājums fosilās degvielas aizvietošanai. Arī pirmā biodegvielas paaudze veido konkurenci ar pārtikas sektoru, izraisa cenas kāpumu uz pārtiku, ietekmē bioloģisko daudzveidību un saldūdens resursus. Otrās paaudzes biodegviela izslēdz konkurenci ar pārtikas sektoru, jo tiek izmantota cita veida izejviela. Tomēr otrās paaudzes biodegvielai ir augstas ražošanas izmaksas. Priekšroka ir trešās paaudzes biodegvielai – aļģes, kuras veido ātru masas pieaugumu, nekonkurē par zemi, ūdens resursiem un mēslojumu. Pašlaik plaša trešās paaudzes biodegvielas izmantošana tiek ierobežota, jo atrodas tikai attīstības stadijā.

Lai regulētu biodegvielas ražošanu, tiek izveidota biodegvielas politika. Tā paredz paplašinātu biodegvielas izmantošanu. Biodegvielas politika ir atkarīga no valsts attīstības līmeņa. Attīstītajās valstīs biodegvielas politika sekmē konkurences veidošanos, kura veido tirgus liberalizāciju un privātsektora integrāciju. Jaunattīstības valstīs biodegvielas ražošana nodrošina ekonomisko perspektīvu cilvēkiem, kuri dzīvo laukos. Šai politikai ir vairāki šķēršļi, kuri ietekmē biodegvielas ekonomiku. Liela nozīme ir cenas nenoteiktībai, jo tā tiek pakļauta vairākiem faktoriem: politiskajam atbalstam, nodokļiem un saistībām, biomasas pieejamībai, izejvielas cenai, biodegvielas ražošanas procesam, valsts attīstības un labklājības līmenim.

Lai novērtētu biodegvielas ekonomikas īstenošanu, realizāciju un dzīvotspēju, tiek izvirzīti pieci kritēriji – tā saucamie pieci politiskie potenciāli:

- vērtību saskaņošanas potenciāls – vērtību meklēšana, kura motivē biodegvielas ekonomikas attīstību un atbalstu;
- atlases potenciāls – valdība veido dažādus autoritatīvus politikas lēmumus, tomēr jāpanāk saskaņotas biodegvielas politikas veidošana;
- darbības potenciāls – darbs ar politisko, tehnoloģisko un tirgus nenoteiktību;
- pareģošanas potenciāls – spēja paredzēt un ieraudzīt grūtības biodegvielas ekonomikas īstenošanā, neatkarīgi no grūtību risinājuma sarežģītības;
- potenciāla atspoguļošana – lai arī visa darbības gaita tiek saplānota, tomēr biodegvielas ekonomika jākontrolē, kas dod iespēju izvairīties no kļūdām un ieviest uzlabojumus.

Biodegvielas ekonomika (ražošana, transportēšana, patērēšana) ir sarežģīts process, kurš saista kopā vairākas sfēras, aspektus un faktorus. Jebkurai darbībai, kura vērsta uz biodegvielas ekonomikas īstenošanu, nepieciešama apdomāta rīcība. Pretējā gadījumā biodegvielas ekonomika nelabvēlīgi ietekmēs citas dzīves sfēras.